

hyldede den Teori, som det ærede Medlem synes at have! Tænk Dem, mine Herre, i det hele taget de Forhold, som vilde herske i Administrationen, om Embedsmændene uden videre kunde offentliggøre deres Tanker! Det kan ikke lade sig gøre, og derfor maa Embedsmændene finde sig i de Paabud eller lyde de Paabud, som ere nødvendige — og det maa Officererne selvfølgelig ogsaa. Men det ærede Medlem kan jo ikke deraf drage den Slutning, at saa have de ikke deres borgerlige politiske Frihed, for det have de, det er der ingen, som vil berøve dem.

Forespørgeren (Ellinger): Den højtærede Minister siger, at jeg mener, at enhver Embedsmand maa udtale sig om sine Embedsstillinger; og kom vi til det, maatte man jo hvert Øjeblik gaa til Domstolene. Men jeg vil henstille til den højtærede Minister at lade Frihedens Træ atter gro frit her i Landet og tillade Officererne at udtale sig om det, som Ministeren kalder deres Embedsstillinger. Det er jo for den Sags Skyld ikke deres Embedsstillinger, paa ingen Maade! Man kan jo ikke kalde en Officers Kendskab til Landets Forsvarsvæsen hans Embedsstillinger. Men den højtærede Minister kan jo, som sagt, lade Frihedens Træ atter gro; giv atter de militære deres borgerlige Frihed tilbage, og saa kan jo den højtærede Minister, naar de benytte sig af denne, anlægge Sag imod dem, og saa kunne vi se, hvad der saa kommer ud af det. Jeg tror ikke, at den højtærede Minister vinder den Sag. Ja, det er i Virkeligheden Pointen; jeg tror ikke, at den højtærede Minister vil kunne anlægge Sag imod nogen som helst militær, der fremsætter sin Opfattelse paa en sømmelig Maade og ikke i Strid med de militære Forskrifter, og det har heldigvis heller aldrig nogen Sinde her i Landet været Meningen.

Men maa jeg da dernæst spørge, om det ikke skal gælde mere, hvad Vilhelm Lassen udtalte i 1904? „Jeg skulde ønske, at den højtærede Minister vilde udtale sig om dette Spørgsmaal: Hvilken Ytringsfrihed aktive Officerer i Hæren have, om de have den fulde Frihed til at have hvilken som helst politisk Mening, de ønske, og til at udtale den“, og om de andre Udtalelser, som den Gang bleve fremsatte, og som jeg før har nævnt og ikke nu skal komme tilbage til, virkelig ere noget, som den Gang kun blev fremsat for at berolige Folk og for at afværge Angrebene, men som Ven-

stres Førere i Virkeligheden den Gang ikke mente det allerbitterste med.

Forsvarsministeren (J. C. Christensen): Ja, jeg synes, at jeg har udtalt mig derom, men ellers skal jeg gerne gøre det endnu en Gang: Jeg mener, at Officerer af Hær og Flaade skulle kunne have en hvilken som helst politisk Mening, de ønske, og have Lov til at udtale den.

Zahle: Den højtærede Minister sagde nu, at ethvert Medlem af Officerskorpset maa have en hvilken som helst politisk Anskuelse, han vil, og udtale den. Men dermed har Ministeren jo ophævet det Forbud, som han har udstedt; nu er der ikke længere Tale om, hvad Ministeren vil eller ikke vil; han har ophævet Forbudet; thi naar enhver overhovedet har Lov til at have en hvilken som helst politisk Anskuelse og udtale den, saa har han selvfølgelig ogsaa Lov til at udtale sin Opfattelse af de militære Spørgsmaal og sin Opfattelse af, hvorledes vort Forsvarsvæsen skal ordnes, thi dette er jo en Del af de politiske Sager her i Landet. Hvis den højtærede Minister paa een Gang vil sige, at en Officer har fuld politisk Ytringsfrihed, men han maa ikke udtale sig om Forsvarssagens Ordning, gør den højtærede Minister sig skyldig i en Selvmodsigtelse, som man ikke skulde vente hos en Mand, der indtager den Stilling i vort offentlige Liv, som den højtærede Minister indtager.

Den højtærede Minister sagde, at det var for galt, hvis en Embedsmand skulde kunne sige hvad som helst, ogsaa offentligt. Jeg tror, den højtærede Minister sagde: Hvis nu Udenrigsministeriets Embedsmænd sagde, hvad de i Embedsmedfør kunde have faaet at vide; det kunde dog aldrig gaa an. Ja, det er jo et særegent Forhold, hvis en Embedsmand gør sig skyldig i den Forseelse eller Forbrydelse at røbe Embedshemmeligheder. Det er en Sag for sig. Men det, her er Tale om, er Borgernes, ogsaa Embedsmændenes grundlovmæssige Ytringsfrihed, deres Ret til at udtale deres Anskuelse om og Opfattelse af vore offentlige Anliggender, og deri kan der ikke træffes nogen Indskrænkning, uden at det er et Brud paa Grundlovens § 86. Og dette har intet med det at gøre, at en Embedsmand naturligvis ikke maa gøre Brud paa Embedshemmeligheden saa lidt som paa sin Embedspligt i øvrigt.

Hvis det var tilladeligt at udstede et saadant Forbud, som den højtærede Krigs-